

О. Є.-Я. Пахльовська

Грачотті Санте

ГРАЧОТТІ Санте (Graciotti Sante; 01. 12. 1923, м. Озімо, Італія – 17. 10. 2021, Рим) – італійський мовознавець-славіст, історик слов'янських літератур. Іноз. чл. НАНУ (1991), АН Польщі та Хорватії. Член Нац. академії дей Лінчей (Рим). Почес. д-р низки університетів Польщі. Почес. президент Товариства А. Міцкевича та Італ. асоц. укр. студій. Золота медаль АН Чес. Респ., премія ім. В. Ягича Філол. асоц. Хорватії і Хорват. славіст. комітету. Навч. у Мілан. катол. університеті «Сакро Куоре», Держ. мілан. архіві (1948–53). Спеціалізувався з сучас. філології в Рим. університеті «Ла Сап'єнца». Проф., завідувач кафедри слов'ян. філології Мілан. катол. університету (1965–72; заснував у ньому одну з кращих славіст. б-к Італії) і Рим. університеті «Ла Сап'єнца» (1972–96). Під керівництвом Г. Департамент слов'ян. студій у Рим. університеті став єдиним в Італії та Європі центром славістики, де репрезентовані всі слов'ян. мови. Співпрацював із Фундацією Дж. Чіні (Венеція), в структурі якої був дир. Інституту «Венеція і Схід», відп. за зв'язки з країнами Центр.-Сх. Європи (1963–2002). Один із фундаторів Італ. асоц. славістів (1969–79 – її президент), віце-президент Міжнар. асоц. з вивчення і поширення слов'ян. культур при ЮНЕСКО (1978; президент її Нац. італ. комітету) та Міжнар. комітету славістів (від 1979). Від 1970 – гол. ред. ж. «Ricerche Slavistiche» (Рим), чл. редколегії низки славіст. часописів. Своєю наук. й організац. діяльністю Г. зробив великий внесок у формування славіст. студій в Італії і Зх. Європі загалом. Сприяв інтенсивній співпраці та діалогу країн Сх. Європи із Зх. Організатор наук. зустрічей і симпозіумів, результатом яких стали численні видання під упорядкуванням Г. при Фундації Дж. Чіні. Наукові дослідження Г.: польс. література від Ренесансу до Просвітництва; хорват., польс., рос., чес. літ-ри середньовіччя; у своїх студіях вчений охопив усі слов'ян., угор. та румун. літ-ри. Спираючись на компаративіст. дослідж., висунув концепцію неперерв. культур. взаємозв'язку Зх. та Сх. Європи, культури слов'янства як

орган. частини духов. спадку європ. цивілізації, з особливим акцентом на ролі реліг. чинників у процесі культур. взаємодії. Дослідж. Г. відзначаються масштаб. розглядом явищ, пунктуал. контекстуалізацією, міждисциплінар. підходом. Г. – один із представників європ. школи філології (комплексне вивчення мов, літ-р, текстів, історії та історії ідей народів Європи в компаративіст. – міжслов'ян. та міжєвроп. – ключі). При каф. слов'ян. філології від 1977 запровадив лекції з української мови, які започаткували процес створення каф. україністики (2000). Сприяв організації співпраці з НАНУ, зокрема проведенню італ.-укр. симпозіумів (Київ, 1994; Венеція, 1999).

Наук. студії та ініціативи Г. становлять знач. внесок у світ. славістику в плані переосмислення ролі України та укр. культури в розвитку Європи. Г. підняв питання про давню укр. літературу як реалізацію унікал. «пан-європ. синтезу», що став невід'єм. частиною європ. культури, зокрема у працях: укр. перекл. – «Спадок Ренесансу в українському Бароко» // «Укр. Барокко» (К., 1993), «Українська культура XVII ст. і Європа» // «Україна XVII ст. між Заходом та Сходом Європи» (К.; Венеція, 1996), «L'eredità rinascimentale del Barocco ucraino» // «Mélanges de langue et de littérature» (Wrocław, 1996). Істор. полі посередництва поліконфес. багатомов. України в діалозі між Заходом і Сходом Європи, подоланню дихотомії слов'ян. світу, розділеного між «лат.» й «візант.» традиціями (зокрема в процесі євроінтеграції), присвяч. доповідь Г. «Україна між двома Слав'янами та двома Європами» на симпозіумі «Доба Києва та її спадок у зустрічі з Заходом» («L'Ucraina tra le due Slavie e le due Europe» // «L'età di Kiev e la sua eredità nell'incontro con l'Occidente», Roma, 2003). На соціокультур. та етич. проблемах Голодомору зосереджено доповідь Г. на симпозіумі «Смерть землі. Великий Голод в Україні 1932–33 рр.» в Інституті студій сусп. та реліг. історії м. Віченца: «Аспект геноциду шляхом голоду: духовний геноцид» («Un aspetto del genocidio per fame: il genocidio spirituale» // «La morte della terra. La grande «carestia» in Ucraina nel 1932–33. Istituto per le Ricerche di Storia Sociale e Religiosa», Roma, 2004). Важливою віхою в розвитку україністики в Італії став організований Г. симпозіум «Релігійна історія України», результатом якого стало перше в Європі панорамне дослідж. історії укр. церков та сьогодніш. ситуації в Україні у сфері релігії (доповідь «Від антилатинізму до полеміки проти Унії: константи і метаморфози»: «Dall'antilatinità alla polemica contro l'Unione. Costanti e metamorfosi» // «Storia religiosa dell'Ucraina», Milano, 2007).

Основні праці

L'elemento nazionale e popolare nelle letterature dell'Est europeo tra Illuminismo e Romanticismo: proposta di sintesi // Popolo, nazione e storia nella cultura italiana e ungherese dal 1789 al 1850. Firenze, 1985; L'«homo Adriaticus» di ieri e quello di domani // Homo Adriaticus. Identità culturale e autoscienza attraverso i secoli. Reggio nell' Emilia, 1998; Tibor Klaniczay. In memoriam // Italia e Ungheria dagli anni Trenta agli anni Ottanta. Budapest, 1998;

Le due Slavie: problemi di terminologia e problemi di idee // Ricerche Slavistiche. 1998–99. T. 45–46; Tradizione testuale e tradizione letteraria nell'Antilogion Guarini et Poggii di Augustinus Moravus // Italia e Boemia nella cornice del Rinascimento europeo (a cura di S. Graciotti). Firenze, 1999; Kasicev «Skraceni zivot sv. Ignacija iz Loiole» i njegov talijanski izvornik // Drugi Hrvatski Slavisticki Kongres. Zbornik radova. 1. Zagreb, 2001; Venezia nell'utopia mitico-religiosa tra Cinque- e Seicento: nei dintorni di Jacopo Brocardo // Mito e antimito di Venezia nel bacino adriatico (secoli XV–XIX) (a cura di S. Graciotti). Roma, 2001; Lidzbark Krasickiego: od miejsca fizycznego do przestrzeni poetyckości // Ignacy Krasicki: nowe spojrzenia. Warszawa, 2001; Per non morire: Stanislao Augusto e l'Italia // Polonia 1795 / Venezia 1797: morte ed eredità di due repubbliche. Warszawa, 2002; Venezia città ideale e le città ideali del Comenio // Barocco in Italia, Barocco in Boemia: uomini, idee, forme d'arte a confronto. Roma, 2003; Un petrarchista dalmata quasi sconosciuto di fine Quattrocento: Paolo Paladini di Lesina // Atti e memorie della Società Dalmata di Storia Patria. Roma, 2004. Vol. 26, № 6 (сривавтор); L'Est-Europa nella storia culturale dell'Europa // Ricerche di Storia Sociale e Religiosa. 2004. № 66; La religione abusata nella storia dell'Europa bipartita // Il «fattore religioso» nell'Europa centro-orientale. Dimensione storica e aspetti sociali. Istituto per gli Incontri Culturali Mitteleuropei. Gorizia, 2005; Il petrarchista dalmata Paolo Paladini e il suo canzoniere (1496) // Società Dalmata di Storia Patria. Roma, 2005; Jedan gotovo nepoznat dalmatinski petrarkist: Paolo Paladini // Petrarca i petrarkizam u hrvatskoj knjizevnosti. Split, 2006; Slavia Orientale e Slavia Occidentale. Contenziosi ideologici e cultura letteraria // Lo spazio letterario del Medioevo, 3. Le culture circostanti. Roma, 2006. Vol. 3; Le doppie traduzioni nel Messale croato-raguseo Nrofiti 55 della Biblioteca Apostolica Vaticana // Slovo. 2006–07. № 56–57; Divagazioni (ma non troppo divaganti) sul rapporto Polonia–Europa // Pl. it, rassegna italiana di argomenti polacchi. Roma, 2007. № 1; Una antica fraternità di pensieri e affetti // Rzeczy minionych pamięć. Studia dedykowane Profesorowi Tadeuszowi Ulewiczowi w 90. rocznicę urodzin. Kraków, 2007; Chiese ortodosse e Chiesa cattolica nel Balcano slavo sottomesso all'Islam ottomano // Europa Orientalis. 2007. № 26; L'umanesimo nell'Europa Orientale // Studi Francesi. Torino, 2007. T. 153.

Бібліографічний опис:

ґрачотті Санте / О. Є.-Я. Пахльовська// Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2007. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-25770>. – Останнє поновлення : 2022.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).